

Zondag 1 februari 2015 –
Paulus' brief aan de Kolossenzen

Het is nog niet eens zo lang geleden dat een gemeentelid mij vroeg of het niet als een keurslijf voelde om steeds de lezingen van het leesrooster te volgen. En of dat eigenlijk moest. Ik heb hem toen gezegd dat het mij ook beschermde tegen teveel twijfel om dan op vrijdagavond toch nog maar een andere bijbeltekst te kiezen. En nee, het is niet verplicht, maar het geeft ook een gevoel van verbondenheid dat in talloze kerken in onze land dezelfde teksten aan de orde zijn.

En soms is het ook nog verrassend. Ik heb in ieder geval nog nooit uit de brief aan de Kolossenzen gepreikt. Ik kende deze brief eigenlijk alleen van de tekst uit hoofdstuk 3, en ik citeer die voor u uit de vertaling 1951 voor de herkenbaarheid: Het woord van Christus wone rijkelijk in u, zodat u in alle wijsheid elkaar leert en terechtwijst en met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen zingende, Gode dank brengt in uw harten. Het was één van de favoriete teksten van mijn schoonvader, die organist was en de gemeente graag nieuwe liederen aanleerde.

Vandaag hebben we dus gelezen uit het eerste hoofdstuk en voor de duidelijkheid is die voor gelezen uit de Bijbel in de Gewone Taal.

Halverwege de eerste eeuw van onze jaartelling zijn er in het grote Romeinse Rijk overal kleine christelijke gemeenten ontstaan. Sommige omdat de apostel Paulus

mensen had weten te raken met zijn boodschap, andere spontaan, omdat reizigers op doortocht vertelden van hun geloof. Vandaag lezen wij het begin van een brief die Paulus rond het jaar 54 aan zo'n gemeente schreef. De brief aan de gemeente in Kolosse: een stad in het binnenland van het huidige Turkije. Paulus was daar nooit zelf geweest maar hij heeft over de gemeente gehoord en dat was voor hem reden genoeg om te schrijven.

In Kolosse leeft een christelijke gemeente in een heidense omgeving. Hoe blijf je als minderheid staande? Hoe bewaar je de kern van je christelijk geloof? En wat is die kern? Hoe hou je zicht op het eigene van het christelijk geloof als je in omringd wordt door allerlei andere levensbeschouwingen, overtuigingen en religies? Het zijn vragen die natuurlijk ook ons meer en meer raken. Na het aanvankelijke enthousiasme voor de boodschap over Jezus beginnen de christenen in Kolosse zich af te vragen: hoe verhoudt zich nu de God van joden en christenen tot al die andere goden, geesten en machten? Waardoor wordt het leven op aarde nu bepaald?

Na wat inleidende opmerkingen waarin hij zijn dank uitspreekt over wat hij over de gemeente heeft gehoord komt Paulus snel ter zake: "God heeft ons gered uit de macht van het kwaad en ons gebracht in de nieuwe wereld van zijn zoon Christus. En dan volgt vanaf vers 15 een hymne, een loflied op Christus. In de Nieuwe Bijbel Vertaling zijn vers 15 tot en met 20 ook afgedrukt als een gedicht/lied. Een loflied op Christus, met Hem is

alles begonnen. Hij bestaat vóór alles en alles bestaat in hem.” Met deze indrukwekkende hymne stelt Paulus stelt dus zonder meer: Christus regeert. Geen macht gaat Hem te boven. We hoeven niet te vrezen voor andere machten om ons heen, we hoeven geen grillige of boze krachten te bedwingen of tevreden te stellen. Hij is belangrijker dan alles en iedereen. Alles is op Hem gericht.

Ik vind het prachtige woorden, maar ze zijn me wel haast te groot. Kan iemand die om zich heen kijkt, die de ogen niet sluit voor wat in de wereld allemaal gebeurt, zulke dingen nazeggen? Mensen en ideologieën bestrijden elkaar en lopen elkaar onder de voet. Het leven kan onbetrouwbaar zijn. Mensen verliezen zichzelf en elkaar eraan. Liefde breekt bij de handen af, ziekte tréft je, de dood ligt op de loer.

Maar voordat we de woorden van Paulus daarom wegleggen is het goed om te bedenken dat hij deze spanning zelf ook moet hebben gekend. Hij schrijft deze brief namelijk vanuit de gevangenis. Zijn prediking had onrust veroorzaakt en dat had hem in de cel doen belanden, dat zegt natuurlijk ook het een en ander over de vrijheid van godsdienst en van meningsuiting in het Romeinse Rijk.

De belijdenis dat alle machten in deze wereld uiteindelijk door en voor Christus bestaan moet dus ook voor Paulus zelf soms een overmoedige zijn geweest – en dat brengt hem voor ons toch wel een stuk dichterbij.

Er was en er is dus een spanningsveld tussen aan de ene kant de belijdenis van het geloof - God regeert en aan de

andere kant de dagelijkse ervaring - er is helemaal geen God.

Hierdoor hebben gelovigen van alle tijden soms de neiging om de werkelijkheid van het geloof dan maar te verplaatsen : van de aarde naar de hemel - naar hierboven of naar hierna. Hier en nu leven we in een gebroken werkelijkheid, maar later, daar, na dit leven, zullen we ten volle ervaren hoe het leven is bedoeld.

Een recent onderzoek van dagblad Trouw wijst uit dat in Nederland steeds meer mensen niet meer in God geloven, maar tegelijk dat ruim de helft van de mensen wel gelooft dat er na dit leven iets als een hemel wacht.

Ook in Kolosse is deze tendens merkbaar. Sommigen in Kolosse menen, dat een Christen zich maar het beste kan afkeren van dit leven. Als gelovige -zeggen zij- kan je je door vasten en ascese langzaam maar zeker losmaken van de aarde en van het lichamelijke om op te klimmen tot God: onze bestemming.

Paulus verzet zich tegen deze gedachte. Juist vanuit het geloof in Jezus kunnen en mogen we dit aardse leven niet loslaten. We zijn er niet alleen onontkoombaar mee verweven, maar we zijn er ook verantwoordelijk voor. Alles in Paulus verzet zich tegen de gedachte, dat het eigenlijke leven zich hierboven zou afspelen, of hierna. Gods trouw is weliswaar groter dan dit leven en houdt na dit leven niet op, zijn liefde omvat ons bestaan. Maar het leven op aarde is geen wachtkamer.

De vraag waar we mee begonnen blijft daarmee wel bestaan. Hoe kan je het geloof van een nieuw bestaan met Christus dat alle machten te boven gaat behouden als er zoveel is dat dit weerspreekt? Hoe kan je hier op áárde blijven geloven, zonder weg te vluchten in een gedroomde hemel? In het vervolg van de brief zal Paulus proberen te verduidelijken:

Dit nieuwe is niet altijd zichtbaar en ervaarbaar. Het is een geloofswerkelijkheid. Niet meetbaar en bewijsbaar, net zoals liefde en schoonheid niet meetbaar en bewijsbaar zijn, maar daarom niet minder werkelijk. Het geheim van ons leven is ten diepste verborgen in God.

En laten we deze woorden van Paulus dan maar vooral zien als als bemoediging en ondersteuning.

Het leven, het lijden en sterven van Jezus laat zien wat mensen voor elkaar kunnen betekenen.

En laat zien dat God ons niet is vergeten. De grote woorden van redding, verlossing, vergeving van zonden en verzoening, zijn woorden die in Jezus voluit hun kracht hebben bewezen.

Het gaat hier vooral om geloof, geloof dat niet de onverschilligheid het laatste woord heeft, en ook niet de haat, en de vertwijfeling en de waanzin.

Maar dat Jezus als mens van de toekomst een krachtig fundament heeft gelegd. Hij is beeld van God, zingt Paulus. Hij is de eerstgeborene van de hele schepping In hem is alles geschapen, het zichtbare en het onzichtbare. Hij is er voor alles. In een wankelende wereld vol geweld en strijd en angst ziet Paulus naar Jezus en zegt: Hij

draagt als beeld van God, onze wereld. En hij doet dat door in zijn leven en sterven die oude waarden weer als nieuw te maken. En dan vallen er woorden als vergeving van zonden en verzoening. Twee begrippen, die vandaag in onze wereld op de rand van oorlog, een nieuwe weg kunnen wijzen. Vergeving van zonden herinnert aan een eeuwenoude waarde uit ons geloof, dat mensen tot inkeer kunnen komen, dat ze berouw kunnen hebben en spijt, dat ze boete kunnen doen en tenslotte vergeving kunnen vragen en krijgen. Vergeving is in het klein van ons dagelijks leven, maar ook op het grote toneel van de wereld, een kracht die werkelijk de verhoudingen kan vernieuwen. Paulus wil die hoop niet opgeven. Hij vraagt de mensen in Kolosse te blijven geloven in dit evangelie, in deze goede boodschap.

En hoe mooi is het dan om op deze zondag van het werelddiakonaat brood en wijn met elkaar te delen.

Als teken van ons geloof in vergeving en verzoening.

Als teken van hoop op een rechtvaardige wereld.

En als wij ons in het delen van brood en wijn lichaam van Christus weten, dan komt er toch ook een zekere onrust in ons. Een onrust die ons doet verlangen naar het geluk voor allen, waar ook ter wereld.

Dat we het goed mogen hebben vandaag,
aan het avondmaal, dat we met elkaar
breken om te helen, delen om één te worden,
liefde proeven om liefde te geven
aan elkaar en aan ieder die we ontmoeten.

Moge het zo zijn.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk, ds. Hillegonda Ploeger